

Jesen, čas zvezdastih socvetij

HERMELIKE SPADAJO MED NAJBOLJ PRILJUBLJENE JESENI CVETOČE TRAJNICE. BOLJ KO JIH SPOZNAVAMO, BOLJ ZAMO CENITI, DA NJIHOVA VREDNOST NI SAMO V JESENSKEM CVETENJU, TEMVEČ SE ODLIKUJEJO TUDI PO LEPI OBLIKI RASTI VIDEZU SKOZI VSO RASTNO OBDOBJE, PO TRPEŽNOSTI, PO RAZNOLIKOSTI SORT, PO LEPI ZIMSKI SILHUETI, OBLETAVAJO JIH TUDI ČEBELE IN METULJI.

Hermelike, z latinskim imenom Sedum, so zelo raznolik rod rastlin. Njihova skupna lastnost so sočni oziroma sukulentni listi ter zvezdasti cvetovi, združeni v socvetja. V naravi so razširjeni po vsej severni polobli, kjer rastejo med skalami, po travnikih in celo v pesku. Sedume zaradi obsežnosti rodu in lažje preglednosti delimo v dve skupini – nizko rastoče, ki jih imenujemo homulice, ter višje rastoče, ki jih imenujemo hermelike. Tako med homulicami kakor tudi med hermelikami obstaja veliko število vrst in sort, ki se med seboj razlikujejo po rasti, barvi in obliki listov, barvi cvetov in času cvetenja. Oboje najlepše uspevajo na sončnih rastiščih in v odcednih tleh. Rastejo tudi v bolj peščenih, s hranili revnih tleh, saj hermeli-

ke za lepo in bujno rast ne potrebujejo veliko. Uspevale bi tudi v polsenci, vendar bi bili v tem primeru njihovi poganjki daljši, pretegnjeni. Predolga in pretegnjena stebela se namreč rada poležejo, posebej jeseni, pod težo velikih ploščatih socvetij. Podobno se utegne zgoditi tudi na vrtni gredi, katere tla so bogata s hranili. Če hermelike zrastejo previsoko, je med poganjke že konec maja treba namestiti opore ali pa jih skrajšati – poganjke porežemo na polovico takratne rasti in šop nekoliko razredčimo. Tako bodo rastline ostale kompaktnije.

NIZKE HOMULICE

Homulice so nizko rastoče trajnice, ki se hitro razširjajo, vendar niso nadležne. Večinoma so vednozelenne. Uporabljamo jih za prekrivanje tal na zelo sončnih rastiščih. Posebno uspešna je njihova raba na strešnih vrtovih, kjer so rastline posajene v zelo rahel, posebej pripravljen substrat, ki ne vsebuje veliko organskih snovi. Poleg tega so na strehi ponavadi izpostavljene sončni pripeki in vetru, vendar kljub temu lepo uspevajo. Sadimo jih tudi med skale, med kamne na suhozidih in na sklanjakah, pri-

merne pa so tudi za zasajevanje grobov. Izbiramo lahko med nekaj deset vrstami oziroma sortami, ki se med seboj razlikujejo predvsem po obliki in barvi listov. Listi so lahko zeleni, rumeni, srebrni, rdeči in večbarvni, pri nekaterih zelenolistnih sortah pa se pred zimo lepo obarvajo. Tudi cvetovi, ki se odpirajo poleti, so lahko različnih barv – beli, kremni, rumeni, rožnati in rdeči.

Homulice zrastejo do 10 cm v višino in do 30 cm v širino. Glede oskrbe homulice niso zahtevne. Za lepšo rast je priporočljivo, da jih pomladi, preden odženejo novi poganjki, postrizemo. Pri tem odstranimo vse od zime poškodovane poganjke. Pri delu ni potrebno biti posebej natančen, to lahko opravimo kar z velikimi škarjami, če jih imamo posajene na večji površini. Homulice namreč niso občutljive na rez.

Visoke hermelike

Hermelike, Sedum spectabile, Sedum telephium, si vsekakor zaslužijo mesto v vsa-

1. HERMELIKA V OSPREDJU JESENSKE GREDE LEPO DOPOLNjuje RAZKOŠNE OKRASNE TRAVE NAJRAZLIČNEJŠIH OBLIK V OZADJU.

TRAJNICA MESECA: HERMELIKA

2. SEDUM TELEPHIUM SSP. RUPRECHTII JE HERMELIKA SREDNJE VELIKOSTI, KI SE ODLIKUJE PO LEPI, RAHLO POVEŠAVI OBLIKI RASTI, PO RDEČKASTIH STEBLIH TER MODRO SIVIH LISTIH Z RDEČO OBROBO.

3. NIZKO RASTOČA HOMULICA Z RDEČIMI LISTI, SEDUM SPURIUM 'SCHORBUSER BLUT', MED SKALAMI. ZA LEPO IN KOMPAKTNO RAST JO ENKRAT LETNO POSTRIŽEMO.

4. HOMULICA SEDUM FLORIFERUM 'WEIHENSTEPHANER GOLD' SE ODLIKUJE PO ZELENIH LISTIH IN RUMENIH CVETOVH. LISTI SE JESENI RDEČE OBARVAJO. LAHKO JO SADIMO MED SKALE IN V PESEK.

5. HERMELIKE SE ODLIKUJEJO PO DROBNIH ZVEZDASTIH CVETOVH, KI SO ZDRUŽENI V VELIKA, PLOŠČATA SOCVETJA. VEČINOMA CVETIJO JESENI, NJIHOVI CVETOV PA PRIVABLJAJO ČEBELE IN METULJE.

6. POMLADNA PODOBA SEDUM 'PURPLE EMPEROR', SORTE HERMELIKE Z RDEČE VIJOLIČNIMI LISTI, KI PRIDEJO MED SVEŽE ZELENO BARVO TRAJNIC ŠE POSEBNO LEPO DO IZRAZA.

7. SVEŽA ZELENA BARVA ZAPRTIH SOCVETIJ HERMELIKE JE V VROČIH POLETNIH MESECIH ŠE POSEBEJ DOBRODOŠLA, SAJ DELUJE OSVEŽUJOČE, POSEBEJ V DRUŽBI MODRO CVETOČE PEROVSKIJE.

kem vrtu ali parku. So izjemno raznolike, trepžne in lepe trajnice. Odganjati začnejo že zgodaj spomladi, takrat, ko iz zemlje pokukajo in začnejo cveteti prvi žefrani. Njihova stebela, ki nosijo mesnate liste, tvorijo spomladi in poleti prav lepe šope. Na njihovem koncu se že na začetku poletja začnejo razvijati ploščata socvetja, sestavljena iz drobnih zvezdastih cvetov. Odpirajo se od avgusta dalje. Podobno kot pri homulicah, so lahko cvetovi beli, kremni, rožnati ali rdeči, odvisno od sorte. Listi pri hermelikah so ponavadi sivo modri, pri največjih sortah pa tudi rdeči ali pisani z rumeno ali belo obrobo. Stebela in ploščata socvetja hermelik se jeseni lepo posušijo in ostanejo lepa še pozimi, ko okrašena z ivjem ali snegom olepšajo zimsko podobo vrta. Hermelike zrastejo do 50 cm v višino, v širino pa tudi do 40 cm.

Sadimo jih v najrazličnejših kombinacijah. Na sončnih in sušnih predelih vrta ali parka so zanimive v družni sivke, žajbljev, nižjih

okrasnih trav, lepo se ujemajo tudi z zelišči. Na vrtno gredo pa jih sadimo v družbo gavrre, lepih očk, kadulje, mačje mete, jesenskih aster, dresni in višje rastočih okrasnih trav. Posebno zanimive so tudi v posodah in v koritih, saj ne zahtevajo veliko oskrbe in zalivanja. Na vrtu so dobrodošle tudi zato, ker jih obletavajo čebele in metulji, hkrati pa so lepe tudi za rezano cvetje, saj v vazi dolgo časa ohranijo svežino. Hermelike že od nekdaj uporabljajo tudi v ljudskem zdravilstvu, denimo pri oskrbi manjših ran, za razkuževanje in preprečevanje vnetij pri opeklinah in zaradi pikov žuželk. Poznamo tudi uporabo za kulinarčne namene, kuhane liste dodajamo solatam. Znana sta liker ali aromatizirano žganje s hermoliko.

**BESEDILO IN FOTOGRAFIJE
BERNARDA STRGAR**

Bela tehnika

Novem letu roku Bela tehnika je najboljša ponudba izdelkov po akcijskih cenah. Izkoristite ugodne pogoje, brezplačen odvoz starega in dostavo novega izdelka.

Obiščite Merkurjeve trgovske centre in se prepričajte sami!

ponudba velja od 15. 09. 2008 do 30. 09. 2008 oziroma do prodajalca

Pralni stroj ZANUSSI, ZWG 512F **Kondenzacijski sušilni stroj ZANUSSI, ZTE 18S**

€279,90 EUR **€279,90 EUR**

MERKUR